

ODPOVEDE EURÓPSKEJ KOMISIE NA OSOBITNÚ SPRÁVU EURÓPSKEHO DVORA AUDÍTOROV:

„PODPORA CESTOVNÉHO RUCHU ZO STRANY EÚ: POTREBA NOVEJ STRATEGICKEJ ORIENTÁCIE A LEPŠIEHO PRÍSTUPU K FINANCOVANIU“

ZHRNUTIE

V. (Prvá zarážka) Komisia 10. marca 2020 prijala novú priemyselnú stratégiu¹ s cieľom pomôcť európskemu priemyslu byť vedúcou silou zelenej a digitálnej transformácie a stimulom globálnej konkurencieschopnosti a strategickej autonómie Európy. Na základe skúseností s pandémiou ochorenia COVID-19 sa v aktualizovanej priemyselnej stratégii EÚ z 5. mája 2021 zdôrazňuje potreba ďalšieho urýchlenia zelenej a digitálnej transformácie a zvýšenia odolnosti priemyselných ekosystémov EÚ. Na dosiahnutie tohto cieľa Komisia navrhuje vytvoriť spolu so zainteresovanými stranami možnosti prechodu ako základný nástroj spolupráce na transformáciu priemyselných ekosystémov. Prioritou sú ekosystémy, ktoré čelia najväčším výzvam a boli výrazne zasiahnuté krízou, počnúc cestovným ruchom. Tieto možnosti prechodu umožnia identifikovať rozsah opatrení a výziev vrátane napríklad investičných alebo technologických potrieb s cieľom podporiť transformáciu priemyslu do roku 2030 a ďalej.

Komisia v júni 2021 uverejnila dokument Scenáre spoluvytvárania postupov transformácie cestovného ruchu na odolnejší, inovatívnejší a udržateľnejší ekosystém², čím začala postup spoločnej tvorby spôsobu transformácie cestovného ruchu, ktorý umožní pracovať na dosiahnutí cieľov európskeho programu do roku 2030.

Pokiaľ ide o vykonávanie, financovanie EÚ pomôže odvetviu cestovného ruchu pracovať na dosiahnutí cieľov v oblasti udržateľnosti, odolnosti a digitalizácie ekosystému. Ekosystémy vrátane ekosystému cestovného ruchu sa budú monitorovať v rámci výročnej správy o jednotnom trhu ako súčasť následných opatrení súvisiacich s priemyselnou stratégiou EÚ.

Členské štáty môžu financovať investície a reformy, a to aj v odvetví cestovného ruchu, v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF) ako súčasť svojich národných plánov obnovy a odolnosti. Z 26 národných plánov obnovy a odolnosti, ktoré boli dosiaľ oficiálne predložené Komisii, päť plánov zahŕňa osobitné zložky zamerané na cestovný ruch a ďalších jedenásť zahŕňa opatrenia súvisiace s cestovným ruchom.

(Druhá zarážka)

V rámci operačných programov EFRR sa vyberajú a používajú spoločné a špecifické ukazovatele výstupov, ktoré sú relevantné pre druhy opatrení, ktoré sa v nich plánujú. Z údajov týkajúcich sa kategorizácie vyplýva, že intervencie súvisiace s cestovným ruchom predstavujú menej než 5 miliárd EUR (2020). Táto suma zahŕňa viacero druhov opatrení, pričom nie všetky nevyhnutne prispievajú k nárastu počtu návštevníkov (zachytené spoločným ukazovateľom výstupov CO09).

Okrem toho členské štáty môžu používať ukazovatele špecifické pre jednotlivé programy, ktoré môžu zachytiť iné druhy výstupov súvisiacich s intervenciami v oblasti cestovného ruchu. Preto v závislosti od povahy opatrení v programoch možno použiť iné, relevantnejšie ukazovatele výstupov.

² Pracovný dokument útvarov Komisie SWD(2021) 164 final z 21. júna 2021.

Použitie spoločného ukazovateľa výstupov pre cestovný ruch je určené jeho relevantnosťou vzhľadom na druhy činností vykonávané prostredníctvom programov a na sumy vyčlenené na tieto činnosti. Skôr obmedzené sumy investované do činností cestovného ruchu nemohli viesť k rozšírenému používaniu ukazovateľov cestovného ruchu.

Na programové obdobie 2014 – 2020 sa v právnych predpisoch nestanovili spoločné ukazovatele výsledkov (vplyvu), a preto nebolo možné agregovať výsledky. Na programové obdobie 2021 – 2027 sa dôležitá zmena týka zavedenia spoločných ukazovateľov výsledkov (výstupov).

VI. Komisia prijíma obe odporúčania.

PRIPOMIENKY

34. V kontexte rastúcich výziev Komisia prideliť zdroje čo najefektívnejšie, aby zabezpečila riadne vykonávanie politiky.

Počas spomínaného obdobia a konkrétne v rokoch 2013 až 2017 bola Komisia spolu so všetkými inštitúciami nútená znížiť svoj počet zamestnancov v pláne pracovných miest o 5 %, aby dodržala medziinštitucionálnu dohodu z 2. decembra 2013³. Vyžadovalo si to reorganizáciu práce v rámci mnohých odborov Komisie.

Ďalej okrem oddelenia zodpovedného za „cestovný ruch a textil“, na ktoré sa odvoláva EDA, Komisia zdôrazňuje, že k práci v oblasti ekosystému cestovného ruchu prispieva viac subjektov, služieb a orgánov Komisie. Zahŕňa to najmä tímy zodpovedné za politiku týkajúcu sa MSP; zelené a obehové hospodárstvo; digitálnu transformáciu; blízkosť, sociálne hospodárstvo a kreatívny priemysel; zručnosti, služby a profesie, ako aj vzťahy členských štátov; ale aj služby zodpovedné za prepojenosť, regionálnu politiku, dopravu, obnovu, kultúru a šport, ako aj mnohé iné.

37. Prebieha úzka spolupráca s členskými štátmi v oblasti práce na dosiahnutí cieľov európskeho programu v záujme uľahčenia dosahovania súladu medzi národnými stratégiami a spoločnou stratégiou EÚ, najmä prostredníctvom Poradného výboru pre cestovný ruch.

59. Komisia zdôrazňuje, že cieľom osobitných tematických usmernení nebolo poskytnúť podrobné usmernenia k sociálno-ekonomickému posúdeniu projektov.

61. Spoločná odpoveď na body 61, 62 a 63:

V rámci operačných programov by sa mali vyberať a používať ukazovatele, ktoré sú relevantné pre dané druhy opatrení. Spoločný ukazovateľ výstupov pre cestovný ruch pokrýva osobitný rozmer výstupov súvisiacich s cestovným ruchom a nemusí byť relevantný pre všetky investície do cestovného ruchu.

Ak dostupné spoločné ukazovatele nie sú relevantné, v rámci operačných programov možno vytvoriť a používať aj ukazovatele výstupov špecifické pre jednotlivé programy.

Komisia každoročne uverejňuje hodnoty vykázané programami pre spoločné ukazovatele výstupov a podáva o nich správy na otvorenej platforme údajov.

Na programové obdobie 2014 – 2020 sa v právnych predpisoch nestanovili spoločné ukazovatele výsledkov (vplyvu), a preto nebolo možné agregovať výsledky. Na programové obdobie 2021 – 2027 sa dôležitá zmena týka zavedenia spoločných ukazovateľov výsledkov (výstupov).

³ MEDZIINŠTITUCIONÁLNA DOHODA z 2. decembra 2013 medzi Európskym parlamentom, Radou a Komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových otázkach a riadnom finančnom hospodárení (2013/C 373/01).

64. Spoločný ukazovateľ výstupov pre cestovný ruch nebol určený nato, aby pokrýval všetky druhy výstupov investícií do cestovného ruchu.

Ex post hodnotenie politiky súdržnosti na roky 2014 – 2020 pokryje investície v sume približne 350 miliárd EUR, z čoho investície súvisiace s cestovným ruchom tvoria približne 1,4 %.

ZÁVERY A ODPORÚČANIA

Odporúčanie 1 – Stanoviť novú stratégiu pre ekosystém cestovného ruchu EÚ, ktorá bude výslovne zameraná na podporu investícií, ktoré prispievajú k udržateľnejšej forme cestovného ruchu

Komisia prijíma odporúčanie.

Je v súlade s prebiehajúcim úsilím vypracovať Európsky program pre cestovný ruch 2030, ktorý pôjde nad rámec podpory investícií, ktoré prispievajú k udržateľnejšej forme cestovného ruchu. Okrem udržateľnosti sú hlavnými cieľmi odolnosť a digitalizácia. Komisia začala proces spoluvytvárania transformácie cestovného ruchu, ktorý umožní pracovať na dosiahnutí cieľov európskeho programu do roku 2030.

Odporúčanie 2 – Podporovať členské štáty pri uplatňovaní postupov výberu investícií do cestovného ruchu financovaných z EFRR na podporu tejto novej strategickej orientácie

Komisia prijíma odporúčanie.

Podľa článku 73 všeobecného nariadenia⁴ patrí vymedzenie kritérií výberu a výber projektov do právomoci riadiacich orgánov. Riadiace orgány by pritom mali okrem iného zabezpečiť, aby boli vybrané operácie v súlade s programom vrátane ich súladu s príslušnými stratégiami, z ktorých program vychádza, a účinne prispievali k plneniu špecifických cieľov programu.

Podľa článku 40 ods. 2 všeobecného nariadenia metodika a kritériá použité pre výber operácií schvaľuje monitorovací výbor. Zástupcovia Komisie sa na práci monitorovacieho výboru podieľajú v monitorovacej a poradnej funkcii (článok 39 ods. 2 nariadenia o spoločných ustanoveniach). Neexistuje však žiadna právna povinnosť, na základe ktorej by sa zohľadňovali a vykonávali odporúčania Komisie.

Okrem toho špecifické kritériá výberu závisia od intervenčnej logiky programu, v rámci ktorého sa poskytuje podpora na projekty cestovného ruchu (pozri najmä články 22, 28 a 29 všeobecného nariadenia, ako aj odôvodnenia 30 a 39 nariadenia o EFRR).

Komisia je pripravená šíriť nové strategické orientácie a navrhované hlavné zásady podľa odporúčania 2 expertnej skupiny pre všeobecné nariadenie, v ktorej sú zastúpené členské štáty. Bolo by úlohou členských štátov, aby zohľadnili tieto strategické orientácie a hlavné zásady pri vymedzení kritérií výberu projektov v súlade s právnymi ustanoveniami článku 73 všeobecného nariadenia, a to s ohľadom na miestny kontext a priority programov.

Na základe potrieb identifikovaných členskými štátmi a zo svojej vlastnej iniciatívy môžu riadiace orgány využívať dostupnú technickú pomoc vo svojich programoch na podporu prípravy projektov, napríklad v súvislosti s analýzou dopytu alebo otázkami spolupráce.

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku.

(Štvrtá zarážka) A napokon podľa článku 73 ods. 2 písm. d) všeobecného nariadenia riadiaci orgán musí overiť, či majú prijímatelia potrebné finančné zdroje a mechanizmy, aby zabezpečili finančnú udržateľnosť opatrenia.

77. Použitie spoločného ukazovateľa výstupov pre cestovný ruch je určené jeho relevantnosťou vzhľadom na druhy činností vykonávané prostredníctvom programov a na sumy vyčlenené na tieto činnosti. Skôr obmedzené sumy investované do činností cestovného ruchu nemohli viesť k rozšírenému používaniu ukazovateľov cestovného ruchu.

Na programové obdobie 2014 – 2020 sa v právnych predpisoch nestanovili spoločné ukazovatele výsledkov (vplyvu), a preto nebolo možné agregovať výsledky. Na programové obdobie 2021 – 2027 sa dôležitá zmena týka zavedenia spoločných ukazovateľov výsledkov (výstupov).